

	Силабус навчальної дисципліни «Семіотика культури» Освітня програма: «Культурологія» Спеціальність: 034 Культурологія Галузь знань: 03 Гуманітарні науки
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни відповідно до навчального плану	вибіркова навчальна дисципліна
Курс Семестр	IV курс VIII семестр
Семестровий контроль	диференційований залік – VIII семестр
Обсяг дисципліни: кредити ЄКТС/ кількість годин	5 кредитів ЄКТС/150 годин (лекційні-24 год., семінарські заняття - 24 год., для самостійної роботи студентів визначено - 102 год.)
Мова викладання	українська мова
Що буде вивчатися (предмет навчання)	Предметом навчання є проблеми, концепції і методології семіотики культури.
Чому це цікаво / потрібно вивчати (мета, завдання)	<p>Об’єктом вивчення є специфіка існування культури як знакової системи.</p> <p>Мета дисципліни – навчити студентів оперувати методологією культурсеміотичного аналізу щодо досягнення загальних процесів мовно-знакової комунікації в сфері культури і мистецтва та осмислення знаково-символічних, інтертекстуальних, інтермедіальних аспектів функціонування текстів і кодів культури в процесі їх безперервного семіотичного розгортання.</p> <p>Завдання дисципліни:</p> <ul style="list-style-type: none"> – визначення місця семіотики культури у дисциплінарному просторі гуманітарного знання; – оперування основним понятійним і термінологічним апаратом семіотики; – орієнтування в основних класичних і посткласичних концепціях та аналітичних практиках представників різних семіотичних шкіл; – аналітичне осягнення основних закономірностей розвитку культури і мистецтва в семіотичному дискурсі; – застосування семіотичних методів інтертекстуального, інтермедіального аналізу в дослідженні текстів культури різновидової природи.
Пререквізити (попередні компетентності, необхідні для вивчення дисципліни)	Навчальна дисципліна «Семіотика культури» відноситься до дисциплін вільного вибору студента за напрямком 034 «Культурологія» і спирається на компетентності, що здобуті в результаті засвоєння дисциплін: «Філософія», «Методологія культурологічного аналізу», «Міфологія».
Пореквізити	Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні

(компетентності, отримані після вивчення дисципліни)	проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів культурології й характеризується комплексністю та невизначеністю умов відповідно до компетентностей освітньої програми «Культурологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 034 «Культурологія».
Чому можна навчитися (результати навчання)	<p>ПРН.1 Демонструвати навички критичного мислення, викладати у зрозумілий спосіб власні думки, здійснювати їх аргументацію.</p> <p>ПРН2. Уміти аналізувати, коментувати, узагальнювати, використовувати наукові та аналітичні тексти культурологічного характеру.</p> <p>ПРН4. Знати теоретичні підходи до визначення культури, усвідомлення її проявів та форм існування.</p> <p>ПРН5. Уміти збирати, упорядковувати та аналізувати інформацію щодо культурних явищ, подій та історико-культурних процесів із застосуванням методів критичного аналізу джерел.</p> <p>ПРН7. Виявляти чинники культурної динаміки, принципи періодизації культурних процесів, визначати їх специфічні риси та характеристики.</p> <p>ПРН8. Інтерпретувати культурні тексти (речові, друковані, візуальні, художні) з використанням спеціальної літератури та визначених методик, аргументовано викладати умовиводи щодо їх змісту.</p> <p>ПРН10. Розпізнавати та класифікувати різні типи культурних продуктів, визначати їх якісні характеристики на основі комплексного аналізу.</p>
Критерії оцінювання (екзаменаційна політика) (Відповідно до робочої програми навчальної дисципліни)	<p>Форми контролю: Оцінювання роботи під час семінарських занять – 60 балів. Самостійна робота (індивідуальна науково-дослідна робота) – 20 балів. Диференційований залік – 20 балів.</p> <p>Шкала оцінювання: За національною диференційованою шкалою – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно». <i>За шкалою ECTS: A 90-100, B 82-89, C 74-81, D 64-73, E 60-63, FX 35-59, F 1-34.</i></p>
Як можна користуватися набутими знаннями і вміннями (компетентності)	<p>Здобувачам освітньої програми: «Культурологія»: Демонструвати загальні компетентності:</p> <p>ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.</p> <p>ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК11. Здатність забезпечувати гуманітарну складову європейської та євроатлантичної інтеграції української держави.</p>

Демонструвати спеціальні (фахові) компетентності:

СК1. здатність логічно та аргументовано презентувати результати розумової діяльності в усній та письмовій формі;

СК2. усвідомлення ступеню унікальності культурних об'єктів та здатність визначати ступінь їх цінності у українському та міжнародному контекстах;

СК3. здатність критично аналізувати культурні явища та процеси з використанням загальнонаукових та спеціальних наукових методів;

СК4. здатність розуміти та інтерпретувати тексти культури (писемні, речові, візуальні) з урахуванням різних контекстів (історичного, соціального, антропологічного, політичного, релігійного, екологічного тощо);

СК7. здатність обґрунтовувати рішення щодо врегулювання відносин у сфері культури на основі розуміння специфіки соціокультурних процесів;

СК12. виявляти повагу до індивідуального та культурного розмаїття, демонструвати здатність дотримуватися стандартів професійної етики та міжкультурної комунікації.

Навчальна логістика

Структура навчальної дисципліни. Тематичний план занять

№ п/п	Номер і назва теми*	Кількість годин		
		Лекції	Семінари	Самостійна робота
I. Семіотика культури як напрям філософського знання				
1.	Семіотика культури як галузь наукового знання	2	2	8
2.	Основні напрями семіотичних досліджень: біологічне та надбіологічне	2	2	8
3.	Історія семіотичних студій: американська школа	2	2	9
4.	Історія семіотичних студій: європейська школа	2	2	9
5.	Семіотика та семіологія	2	2	8
6.	Невербальна семіотика: кінесичний та проксемічний виміри	2	2	8
II. Семіотика та проблеми семіозису в культурі				
7.	Знак як основне поняття семіотики: до питання класифікації	2	2	9
8.	Роль символів в семіотиці культури: основні властивості та структура	2	2	8
9.	Мови культури та типологія процесів мовно-знакової комунікації в культурі	2	2	9
10.	Текст: основи семіотичного розуміння	2	2	8
11.	Явище інтертекстуальності та інтермедіальності в семіотиці культури	2	2	9
12.	Семіотика мистецтва та проблема семіозису в культурі: механізми культурно-історичної спадковості	2	2	9
Всього:		24	24	102

Форма контролю: диференційований залік.

Види занять:

Лекційні, семінарські заняття, самостійна робота.

Методи навчання:

- вербальний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (семінарські заняття);

	<ul style="list-style-type: none"> – наочний метод (ілюстративний та демонстративний); – самостійна робота з навчально-методичною літературою (конспектування, структурування із зазначенням тез виступу, рецензування, анотування); – інформаційні методи новітніх комп'ютерних технологій (дистанційні, мультимедійні, веб-, віртуально орієнтовані тощо); – проблемний метод (розв'язання завдань, переклад, написання рефератів, тез та статей); – проектний метод (індивідуальна науково-дослідна робота). <p>Форми навчання: Денна (очна), заочна, дистанційна.</p>
<p>Інформаційне забезпечення з фонду та репозитарію НАКККІМ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Барт Р. Избранные труды: Семиотика. Поэтика / Сост., общ. ред. и вступ. ст., Г. К. Косикова. Москва : Прогресс, 1989. 616 с. 2. Барт Р. Основы семиологии. Структурализм: «за» и «против»: сборник статей / Под ред. Е. Я. Басина, М. Я. Полякова. Москва : Прогресс, 1975. С. 114–163. 3. Крейдлин Г. Е. Невербальная семиотика: Язык тела и естественный язык. Москва : Новое литературное обозрение, 2002. 592 с. 4. Кристева Ю. Семиотика: исследования по семанализу / Пер. с фр. Э. А. Орловой. Москва : Академический проект, 2013. 285 с. 5. Лосев А. Ф. Знак. Символ. Миф. М.: Изд-во МГУ, 1982. 480 с. 6. Лотман Ю. М. Статьи по семиотике культуры / Сост. Р. Г. Григорьева. СПб.: Академический проект, 2002. 544 с. 7. Лотман Ю. М. Семиосфера : монография. Санкт-Петербург : Искусство-СПб, 2010. 704 с. 8. Миловидов В. А. От семиотики текста к семиотике дискурса. Москва-Берлин: Директ-Медиа, 2015. 129 с. 9. Силичев Д. А. Семиотика и искусство: анализ западных концепций. М.: Знание, 1991. 64 с. 10. Чернявская В. Е. Лингвистика текста: Поликодовость, интертекстуальность, интердискурсивность : монография. Москва : Книжный дом «Либроком», 2009. 248 с. 11. Чертов Л. Знаковая призма : Статьи по общей и пространственной семиотике. Москва : Языки славянской культуры, 2014. 320 с. 12. Changing Borders: Contemporary Positions in Intermediality. Arvidson J., Askander M, Bruhn J., & Führer H. (Eds.). Lund : Media-Tryck, Intermedia Studies Press. Vol. 1. 2007. 436 p. <p style="text-align: center;">Додаткові:</p> <p>Барт Р. Система моды. Статьи по семиотике культуры / пер. с фр. и сост. С. Н. Зенкина. М.: Изд-во Сабашниковых, 2003. 521 с. URL: http://yanko.lib.ru/books/cultur/bart-sistema_modu.pdf</p> <p>Бонфельд М. Музыка: Язык. Речь. Мышление. Опыт системного исследования музыкального искусства : монография. Москва : МГЗПИ, 1991. 125 с.</p> <p>Елькан О. Б. Семіосфера як символічне ядро культури (на основі текстів мистецтва германомовного світу ХХ століття) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеню канд. культурології : 26.00.01. Сімферополь, 2010. 19 с.</p> <p>Капічіна О. О. Текст як логіко-діалогічна форма культури</p>

(західноєвропейський досвід). Вісник державної академії керівних кадрів культури і мистецтв : наук. журнал. 2012. № 1. С. 11–15.

Капічіна О. О. Семіотика музики: генеалогічні витоки музичного семіозису. Культура і сучасність : альманах. 2010. № 1. С. 19–23.

Кравченко А. І. Інтермедіальність у музичному мистецтві: шляхи семіологічного осягнення. Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку : наук. зб. – Напрям «Мистецтвознавство». 2017. Вип. 24. С. 138–144.

Кравченко А. І. Медіальна перспектива мовно-знакової еволюції музики (на матеріалі українських камерно-інструментальних композицій межі ХХ – ХХІ століть). Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури. 2018. Вип. ХХХХ. С. 145–155.

Личковах, В. А. Семіотика етнокультури (на прикладі знака Коня і сигнатури Семаргла в художній етнокультурографії). Трансформаційні процеси в мистецькій освіті та культурі України ХХІ століття : Зб. матеріалів Міжн. наук.-творч. конф., Одеса, Київ, Варшава, 25-26 квітня 2017 р. Київ : НАКККіМ, 2017. С. 19-22.

Личковах В. А. Семіотика українського та польського авангарду в світлі ідей Львівсько-Варшавської філософської школи. Вісник НАКККіМ. 2018. № 1. С. 30–36.

Рогонян Г. С. Системный анализ мотивации знака. Методология гуманитарного знания в перспективе ХХІ века: к 80-летию профессора Моисея Самойловича Кагана : сб. материалов Междунар. научн. конф., 18 мая 2001 г. Санкт-Петербург : Санкт-петербургское философское общество, 2001. Сер. «Symposium». Вып. 12. С. 104–110.

Силичев Д. А. Методологические основы структуралистской эстетики. Вестник московского университета. Сер. Философия. 1988. № 3. С. 75–84.

Чертов Л. Ф. Как возможна семиотика искусства? (о перспективах союза эстетики и семиотики). Эстетика сегодня: состояние, перспективы : сб. материалов научн. конф., 20–21 октября 1999 г. Санкт-Петербург : Санкт-петербургское философское общество, 1999. Сер. «Symposium». Вып. 1. С. 91–95.

Чертов Л. Ф. Эстетика как почва для семиотики пространства. Эстетика в интерпарадигмальном пространстве: перспективы нового века : сб. материалов Междунар. научн. конф., 10 октября 2001 г. Санкт-Петербург : Санкт-петербургское философское общество, 2001. Сер. «Symposium». Вып. 16. С. 72–74.

Шип С. В. Знакова функція та мовна організація музичного мовлення: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра мист. : 17.00.03. Київ, 2002. 42 с.

Інформаційні ресурси:

1. Електронний каталог Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. UTL: <http://library.nakkkim.edu.ua/>
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. UTL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Електронна бібліотека – підручники. UTL: <http://www.info-library.com.ua/>

Локація та матеріально-технічне забезпечення	Проведення лекційних та семінарських занять з дисципліни «Семіотика культури» забезпечується відповідною матеріально-технічною базою (спеціалізована аудиторія – №218, корп.7, НАКККиМ), навчально-методичною документацією та матеріалами.	
Кафедра	Кафедра культурології та міжкультурних комунікацій (корпус №18 ауд. 104).	
Інститут	Інститут практичної культурології та арт-менеджменту	
Інформація про науково-педагогічних працівників		<p>СОБОЛЄВСЬКА СВИТЛАНА ОЛЕКСАНДРІВНА Кандидат культурології за спеціальністю 26.00.01 – теорія та історія культури. Диплом кандидата наук ДК № 060829.</p> <p>2022 – доцент кафедри культурології та міжкультурних комунікацій. 2021 – кандидат культурології, спеціальність 26.00.01 – теорія та історія культури. Диплом кандидата наук ДК № 060829. Автор 24 наукових публікацій.</p>
Оригінальність навчальної дисципліни (за наявності).	<p>Навчальна дисципліна «Семіотика культури» розроблена на основі досліджень провідних українських та закордонних фахівців і демонструє комплексний підхід до особистісного розвитку здобувачів у закладі вищої освіти.</p> <p>Учасники освітнього процесу дотримуються політики доброчесності, чому сприяє функціонуюча в закладі ефективна система запобігання та виявлення академічного плагіату.</p>	
Лінк на дисципліну	<p>Google classroom: https://classroom.google.com/u/0/c/NDY4OTY2MTY5MDUz</p>	